

Razne vesti.

V Ljubljani, meseca novembra 1923.

— (Kronika društva »Pravnika«.) V drugem polletju se je pečal odbor intenzivno z načrtom, kako bi se priredilo obče zborovanje jugoslovenskih pravnikov. Na teh shodih naj bi se obravnavala strokovna vprašanja po vzgledu nemških »Juristentage« in shodov čeških pravnikov, dalje pa tudi vprašanje, kako bi se pri nas zakonodavno delo pospešilo. Odbor se je obrnil radi tega na »Udruženje pravnika« v Beogradu in na »Pravniško društvo« v Zagrebu, Zagrebčani so idejo sprejeli. Kakor vsa znamenja kažejo, se tudi Beograd ne bo več dolgo obotavljal in tako smemo upravičeno upati, da se bo vršil prihodnje leto tako potrební shod vseh jugoslovenskih pravnikov. — Akciji »Pravniškega društva« v Zagrebu, naj bi pregledal vse zakonske načrte poseben odbor filologov in pravnikov iz cele države, se je pridružilo tudi naše društvo. To je bilo potrebno, da se ustanovi enotna terminologija in pazi na jezik novih zakonov. — V mesecu novembru so se pričela zopet redna društvena predavanja. Prvi je nastopil gd. univ. prof. dr. Metod Dolenc. Njegovo predavanje »Kolektivna odgovornost za kazniva dejanja in naše narodno pravo« je izzvalo pri mnogobrojnih slušalcih burno odobravanje.

— (Osebne vesti.) Avskultanta Josip Sfiligoj in Franc Čoš sta imenovana za sodnika za okrožje višjega deželnega sodišča v Ljubljani. Okrajni glavar dr. Srečko Lajnšič je premeščen v Ljubljano. Odvetniško pisarno so otvorili dr. Vladimir Knaflič v Ljubljani, dr. Adolf Salberger pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah in dr. Rajko Faninger v Mariboru. — Umrli so: dvorni svetnik dr. Martin Traver v Ljubljani, ministrski tajnik dr. Ferdinand Tomažič v Ljubljani in odvetnik dr. Vladimir Sernec v Mariboru. Iz državne službe sta izstopila sodnika dr. Josip Novak in dr. Vinko Zorec ter pisar pri upravnem sodišču v Celju dr. Vekoslav Voršič.

— (Zakono zaščiti ubogih, starih in onemoglih) z dne 15. maja 1922 št. 77 Ur. l. ni spremenil v Sloveniji veljavnih določb o podpiranju in oskrbi ubožcev (§§ 22—30 zak. z dne 3. decembra 1863 št. 105 drž. zak.). Tako je odločil v nekem konkretnem primeru oddelek za socialno politiko v Ljubljani, poudarjajoč, da je imel pri določbi čl. 1 cit. zak. zakonodajalec pred očmi samo razmere v Srbiji. S tem členom da je hotel zakonodajalec poudariti samo, da imajo občine dolžnost, skrbeti za uboge pripadnike. Nikdar pa da ni nameraval izreči, da mora vzdrževati občina bivanja ubožca, ne da bi imela pravico, zahtevati povračilo stroškov od domovne občine.

— (Izvršilni predpisi novih zakonov.) Zakon o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih z dne 31. julija 1923 (novi činovniški zakon) dovoljuje na plače in pokojnine državnih uslužbencev ter upokojenecv izvršbo splošno do ene tretjine. Za državne terjatve do polovico plače, a do 30% pokojnine. Za vzdrževalnine ni določena nobena meja. Stanarina se sme zarubiti samo za dolžno najemnino. Dolgovi umrlega uslužbenca se ne smejo izterjovati iz pokojnine njegove rodbine. Imovina, plača in pokojnina uslužbencev, ki opravljajo državni denar in material, pa je zakonita generalna zastava državi. — Zakon o proračunskih dvanajstinah z dne 30. junija 1923 je pooblastil ministrski svet, da sme razširiti odredbe srbskega pravnega postopnika o omejitvah izvršbe na kmetška zemljišča na del ali na vse ozemlje kraljevine.

— (Zakon o organizaciji sodišč) je bil po časniških vesteh v sekciji zakonodajnega odbora že sprejet. Na vrsto pride sedaj zakon o sodnikih. Če pojde delo v istem tempu kakor dosedaj naprej, smemo pričakovati, da bosta v kratkem oba načrta uzakonjena.

— (Ženski privilegium favorabile na Angleškem odpravljen). Dasi imajo na Angleškem že ženske porotnike, ostal je tam še izza normalnih časov čuden petrefakt: veljalo je namreč zakonito dokazno pravilo, da je ženska storila dejanje pod pritiskom sile in da za isto kazensko ni odgovorna, ako se je to zgodilo v navzočnosti njenega soproga. Ta presumpcija je veljala za vsa kazniva dejanja, izvemši murder (umor) in treason (izdajstvo). Z zakonom z dne 21. marca 1923 je bila ta določba zakonito odpravljena — vendar ne brez ostre debate pro in contra. Lord Buckmaster je dejal v parlamentu, da »ta zakon ne temelji na norosti, ampak na izkustvu in modrosti enajst stoletij,« torej se ne sme lahkomišlno zato opustiti, ker je zaradi časniških poročil v nekem senzacionalnem procesu postal nepopularen. Največkrat je žena še vedno podložnica moža. »Naravna kakovost ženske se pa ne dá spremeniti s tem, da se ji dá volilna pravica ali da se pripusti k sodstvu.« Tem izvajanjem so nasprotovali drugi govorniki, ki so označevali presumpcijo naravnost za smešno. Odločila pa je spor menda ugotovitev lorda Chancellora, — da se dá upoštevati dejansko stanje sile ali stiske pri vsakem od žene storjenem kaznivem dejanju že po materialnih kazenskopravnih predpisih, samo sodnik naj ne bo procesualno vezan na — togo dokazno pravilo. **Dr. M. D.**

— (Jetnišnica za mladino v Wittlichu na Nemškem.) Po iniciativi znanega prof. Freundenthala je bila l. 1912 otvorena prva jetnišnica za mladino od 18 do 21 let na Nemškem v Wittlichu ob reki Mosli. Njen ravnatelj Hans Ellger je izdal pred kratkim študijo »Der Erziehungszweck im Strafvollzug (v založbi Carl Marhold, Halle a. d. S., 1922, 112 strani), ki pa se razblinja v dolgovoznih pridigarških traktatih z bore malo novih kritičnih misli. Zanimivo utegne biti iz te brošure le to kar se tiče notranje uredbe te moderne kaznilnice za

mladostnike. Da je zasnovana na ideji progresivnega sistema, je jasno. Ta pa je dobila tukaj sledečo izvedbo:

Nastanjenci — »Insassen« jih imenuje Ellger — morejo biti le taki kaznenci, ki prestajajo kazen nad eno leto prostosti. Razdeljeni so v štiri razrede. Novodošlec pride v 3. razred. Tu ostane štiri mesece. Če se dobro vede, napreduje v 2. razred, po nadaljnjih štirih mesecih dobrega vedenja v 1. razred. Diferenciacija teh razredov nudi to-le sliko: V 3. razredu prestajajo kazen v samotni celici, imajo obično zavodno obleko, dobivajo darila za dela do 5 pfenigov na dan, nimajo poboljškov pri hrani. V 2. razredu delajo v skupnih delavnicah, nosijo običajno obleko, toda z rdečim trikotom na levem rokavu, za dela dobivajo darila od 6 do 20 pfenigov na dan, za priboljšek k hrani na dan 100 g kruha, 10 g masti in kave, smejo pisati dnevnik, risati za zabavo v risbeni zvezek ter prejemajo po en zvezek poučne vsebine iz knjižnice na mesec preko navadnega čtiva. V 1. razredu delajo takisto v skupni delavnici, dobivajo za dela darila od 21 do 30 pfenigov, za poboljšek k hrani na dan 150 g kruha, 20 gramov masti in kavo, dvakrat na teden po 100 g klobase ali sadja, pišejo svoj dnevnik, rišejo v zvezke, dobé katalog knjižnice, da si sami izberejo po eno knjigo preko normalnega čtiva, imajo v svoji celici lonec s cvetlico, podobo zrcalo, naslonjalo ter smejo vsak dan eno uro dalje luč žgati. Vsak teden imajo po eno uro posebej telovadbo ali igrajo igre, vsakih 14 dni v nedeljo popoldne pa predavanje. Samo kaznenci v prvem razredu smejo biti predlagani za kazenski odpust ali dopust.

K tem trem razredom pride kazenski razred kot četrti razred, v katerem jetniki nimajo prav nobenih pogodnosti, niti se ne smejo udeleževati šolskega pouka in telovadbe. V ta razred pridejo jetniki vsled prekrškov hišnega reda. Ti so po svojem značaju razdeljeni v 3 vrste. Pri 1. vrsti (najlažji disciplinski pregreški) se odloži napredovanje v višji razred za 5, pri drugi vrsti (težji) za 10, pri tretji (najtežji) za 15 dni. Če pride v enem mesecu toliko odlogov skupaj, da zneso to nad 30 dni, se pahne jetnik v — kazenski razred. Tu ostane tako dolgo, da mine vsaj en mesec brez najmanjše graje, potem pa pride spet v 3. razred in se dokoplje v višje razrede po prejšnjih pravilih. Ellger hvali ta sistem, ki je v bistvu ameriški, da v polni meri pospešuje — resocializacijo mladostnikov.

Dr. M. D.

